isola di Favignana

οινοποιείο & σχολή αμπελουργίας-οινοποιίας

Πολυτεχνείο Κρήτης

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Νταουντάκη Έλλη | Σταυρουλάκη Ναυσικά

επιβλέπων: Ν. Σκουτέλης

FAVIGNANA, Αιγάδες νήσοι

Η Favignana ή αλλιώς Αιγούσα κατά τον Όμηρο, ανήκει στο σύμπλεγμα των Αιγάδων Νήσων που βρίσκεται νότια της Σικελίας. Πρόκειται για ένα μικρό, άγονο και σε μεγάλο βαθμό επίπεδο νησί, με εξαίρεση μια σειρά λόφων που το χωρίζει στα δύο. Στην κορυφή του λόφου δεσπόζει το φρούριο Santa Caterina, σε απόσταση 3 χλμ από το λιμάνι. Συνδέεται με την υπόλοιπη Ιταλία μέσω του Τράπανι της Σικελίας, ενώ το κέντρο του συγκροτήθηκε τον 17ο αι. στο πιο στενό σημείο του νησιού, όπου και διαμένει η πλειοψηφία του πληθυσμού.

Η Favignana πέρασε από τα χέρια πολλών κατακτητών και έμεινε γνωστή ως τόπος φυλακής και εξορίας. Από την εποχή των Borboni, δύο από τα τρία μεσαιωνικά φρούρια της χρησιμοποιήθηκαν ως φυλακές, μια εκ των δύο λειτουργεί έως και σήμερα. Στο άμεσο μέλλον υπάρχει **πρόβλεψη το νησί να αναπροσδιοριστεί ως πολιτιστικό κέντρο.**

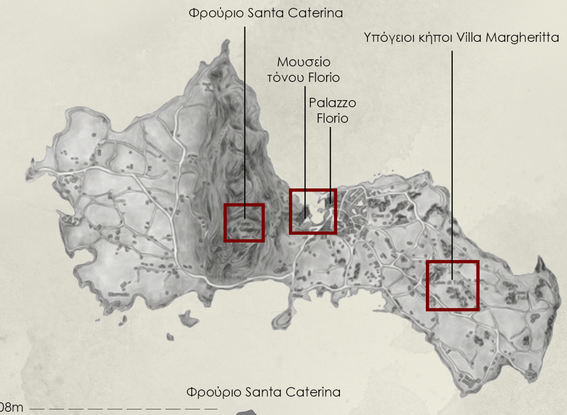

Χώρα: Ιταλία

Περιοχή: Σικελία

Επαρχία: Τράπανι

Δήμος: Φαβινιάνα

Κάτοικοι: 4300 (2011)

Εμβαδόν: 37.45 km²

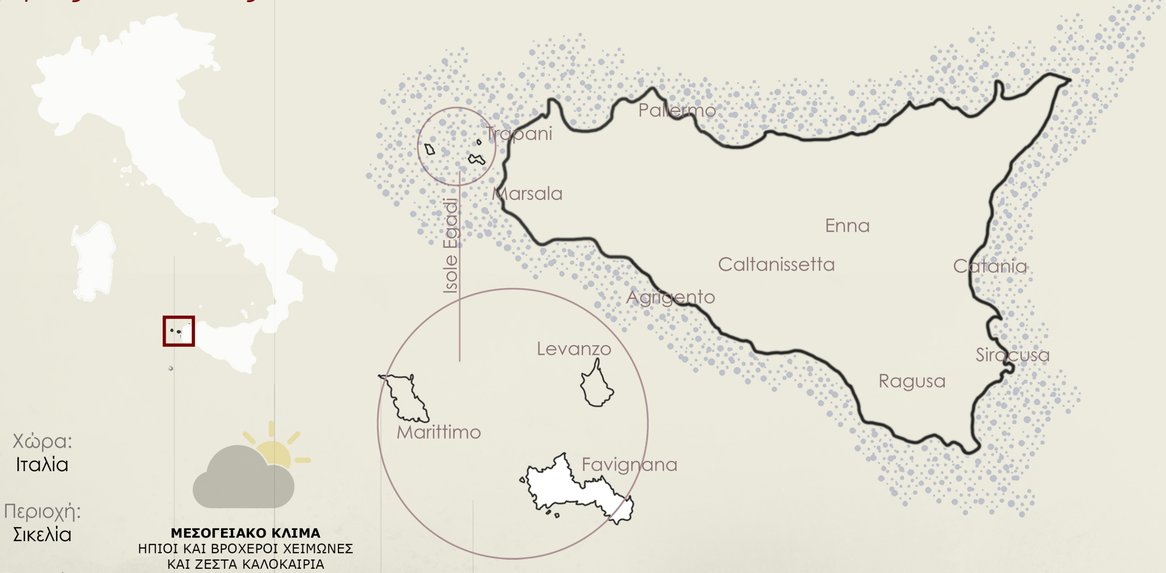

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΚΛΙΜΑ
ΗΠΙΟΙ ΚΑΙ ΒΡΟΧΕΡΟΙ ΧΕΙΜΩΝΕΣ
ΚΑΙ ΖΕΣΤΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Μέχρι την δεκαετία του 1970, τουλάχιστον χίλιοι από τους κατοίκους ασχολούνταν με την **αλιεία τόνου** και με την **εξόρυξη ψαμμίτη**. Με την παύση της εξόρυξης και το κλείσιμο του εργοστασίου τόνου, οι κάτοικοι στράφηκαν στον τουρισμό, σε βαθμό τέτοιο που σήμερα η προσφορά σε καταλύματα είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από τη ζήτηση (μόνο το 16% των καταλυμάτων αξιοποιούνται).

Συνεπώς, ο τριτογενής τομέας έχει κορεστεί, ενώ ο πρωτογενής και ο δευτερογενής δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένοι. Υπάρχουν λίγες καλλιέργειες σιταριού, ελαιώνες και αμπελώνες **χωρίς όμως να υπάρχουν εγκαταστάσεις μεταποίησης**.

"... nel suo mare cristallino,
con le sue spiagge e le sue cale,
con i suoi sassi e i suoi fondali,
sembra ogni volta volerti invitare
a sceglierti il tuo posto in paradiso".

Poesia di Egadi
Maretamu, di Vincenzo Garraffa

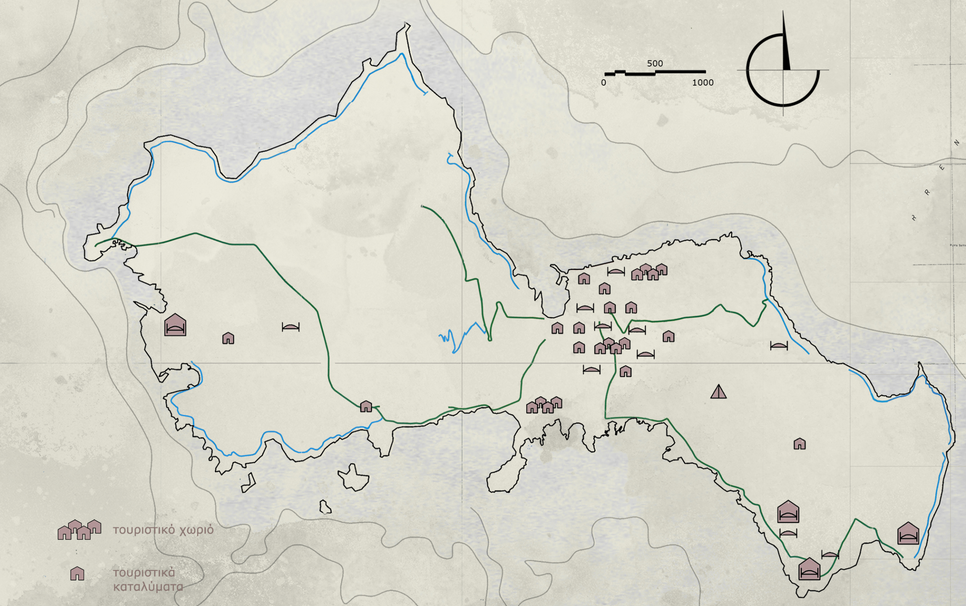

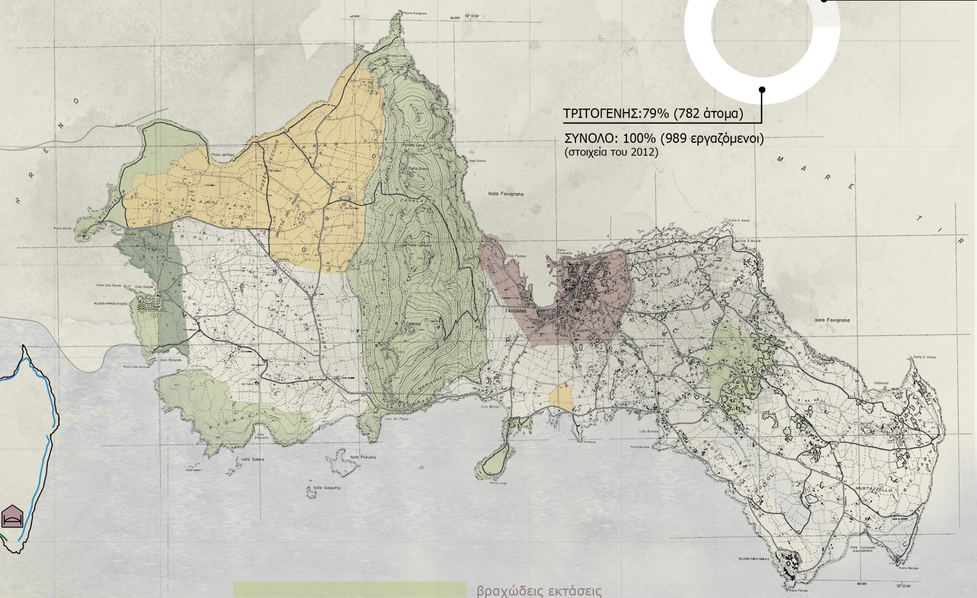

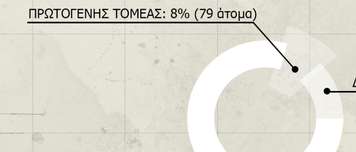

ΦΡΟΥΡΙΟ SANTA CATERINA

Ο λόφος στον οποίο δεσπόζει το φρούριο έχει απότομη κλίση και η πρόσβαση πραγματοποιείται από ένα πέτρινο μονοπάτι που ακολουθεί μία ελικοειδή διαδρομή.

Κατασκευάστηκε αρχικά ως πύργος παρατήρησης από τους Σαρακηνούς τον 9ο αι. και έπειτα επεκτάθηκε και χρησιμοποιήθηκε σαν φρούριο. Υπήρξε φυλακή και τόπος εξορίας για πολιτικούς αντιφρονούντες, μέχρι τον 19ο αι.

ΤΟΝΟΣ

Ο οικισμός του νησιού διαμορφώθηκε τον 17ο αι., όταν υπήρξε και η ανάγκη απασχόλησης εργατικού δυναμικού με την αλιεία τόνου. Στο παλιό εργοστάσιο Florio, που κατασκευάστηκε τον 19ο αι., εργαζόταν η πλειοψηφία του πληθυσμού.

Για την αλιεία τόνου είχε αναπτυχθεί μια ιδιαίτερη τεχνική, γνωστή και ως **"mattanza"**. Τα ψάρια εγκλωβίζονταν σε δίχτυα που τοποθετούνταν σε βάθος 30-40 μέτρων, σε σχηματισμό θαλάμων. Η Mattanza γινόταν στο τερματικό τμήμα αυτής της κατασκευής, καθώς οι ψαράδες σε σκάφη διατεταγμένα γύρω από το δίχτυ, σκότωναν με λόγχες τα ψάρια και η θάλασσα κοκκίνιζε από το αίμα. Η τελευταία mattanza της Favignana πραγματοποιήθηκε το 2005.

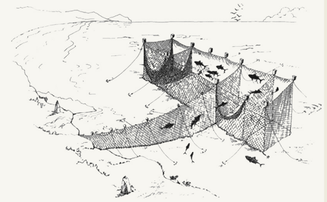

ΕΞΟΡΥΞΗ

Από αρχαία χρόνια, γινόταν εξόρυξη ασβεστολιθικού ψαμμίτη. Πρόκειται για πορώδες πέτρωμα, που χρησιμοποιήθηκε κυρίως για την ανοικοδόμηση κτιρίων.

Με την πάροδο του χρόνου, τα λατομεία ένα προς ένα άρχισαν να κλείνουν και σήμερα μόνο ένα παραμένει ενεργό με λίγους εργαζόμενους.

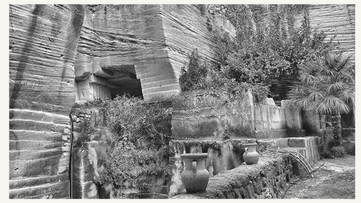

ΓΕΩΡΓΙΑ - ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ FIRRIATO

Οι ρίζες του αμπελώνα, σε στενή επαφή με τον υδροφόρο ορίζοντα, αναπτύσσονται οριζόντια, ενώ οι βράχοι λειτουργούν ως φυσικό φίλτρο που αποστραγγίζει το αλμυρό νερό.

Τα σταφύλια που συλλέγονται στο νησί μεταφέρονται στη συνέχεια με παραδοσιακά αλιευτικά σκάφη στο Trapani της Σικελίας, όπου και γίνεται η επεξεργασία τους. Ο εν λόγω αμπελώνας ανήκει στην εταιρεία Firriato που εδρεύει στο Μιλάνο και το τελικό προϊόν κατηγοριοποιείται ως **"exclusive" κρασί**, λόγω των συγκεκριμένων ποικιλιών στράφυλων και των **ιδιαίτερων γεωλογικών και περιβαλλοντικών συνθηκών.**

I Borboni di Napoli

"... ένα θανατηφόρο νησί. Ήταν ήδη μια φυλακή κατά την εποχή των ειδωλολατρικών αυτοκρατόρων: μια σκάλα χαραγμένη στην πέτρα, οδηγεί από την κορυφή του λόφου σε μια σπηλιά που βρίσκεται στο επίπεδο της θάλασσας. Ένα πένθιμο φως το διεισδύει χωρίς ποτέ να θερμαίνει το χώρο, συνεχής και αιώνια βροχή πέφτει παγωμένη διαβρώνοντας τον σκληρότερο γρανίτη και αυτό σκοτώνει τον πιο ανθεκτικό άνθρωπο. Οι καταδικασθέντες που πέρασαν από τις φυλακές της Νάπολης στην τάφρο της Φαβινάνα δεν βρήκαν μεγάλη διαφορά μεταξύ κατηγορίας και τιμωρίας".

Αλέξανδρος Δουμάς, 1862

ΣΗΜΕΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΝΟΥ FLORIO

Το παλιό εργοστάσιο τόνου ήταν ένα από τα πρώτα και μεγαλύτερα στη μεσόγειο. Σήμερα λειτουργεί ως μουσείο και αποτελεί πόλο έλξης για τουρίστες.

ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

Στο βάθος του κόλπου, μετά το διαμορφωμένο λιμάνι και μπροστά από το μουσείο τόνου, υπάρχει ένα παραλιακό μέτωπο το οποίο δεν έχει αξιοποιηθεί και στο οποίο διατηρείται η φυσική άμμος. Οι κατοικίες βρίσκονται κατά μέσο όρο 30 μ. από τον αιγιαλό.

ΛΙΜΑΝΙ

Ο ιστός του νησιού αναπτύχθηκε γύρω από το λιμάνι, το οποίο συνδέει τη Favignana με την υπόλοιπη χώρα. Στα μέσα του κόλπου υπάρχουν και δύο αρσενάλια που εξυπηρετούσαν στην επισκευή των αλιευτικών σκαφών.

PALAZZO FLORIO

Το κτίριο κατασκευάστηκε τον 19ο αι. από τους ιδιοκτήτες του εργοστασίου της περιοχής. Ήταν μία αριστοκρατική κατοικία στην οποία η οικογένεια Florio φιλοξενούσε επιφανείς επισκέπτες και διοργάνωνε εκδηλώσεις και γιορτές. Σήμερα, το κτίριο έχει αποκατασταθεί και φιλοξενεί τη δημοτική βιβλιοθήκη, εκθέσεις και άλλες εκδηλώσεις και είναι έδρα του δημοτικού συμβουλίου.

ΦΡΟΥΡΙΟ SAN GIACOMO

Όπως και το φρούριο Santa Caterina, είναι αποτέλεσμα επέκτασης ενός σαρακηνικού πύργου. Το φρούριο κατασκευάστηκε τον 11ο αι. και έμεινε στην ιστορία ως μία φυλακή με απάνθρωπες συνθήκες. Πριν από μία δεκαετία οι φυλακές μεταφέρθηκαν σε καινούριο κτίριο, στα πρώην καταναγκαστικά έργα, και σήμερα το φρούριο βρίσκεται υπό αποκατάσταση και πρόκειται να γίνει μουσείο εγκλεισμού. Το κτίριο-περίβολος που υπάρχει γύρω από το φρούριο θα κατεδαφιστεί στο προσεχές μέλλον.

ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ FIRRIATO

Ο μοναδικός οργανωμένος αμπελώνας του νησιού βρίσκεται νότια, σε απόσταση 10 μ. από τη θάλασσα. Πρόκειται για μικρές βιολογικές καλλιέργειες έκτασης 10 στρ. Δεν είναι αρδεύσιμες και η ξηρασία σε συνδυασμό με το θαλάσσιο αεροζόλ και το ασβεστιτικό έδαφος, δίνει στο κρασί ιδιαίτερη γεύση.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ	"ΑΝΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ SANTA CATERINA" ΣΗΜΕΙΟ ΕΝΑΡΞΗΣ	ΜΗΚΟΣ	ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΡΟΣΒΑΣΗ	"CROCE" ΣΗΜΕΙΟ ΕΝΑΡΞΗΣ	ΜΗΚΟΣ	ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΡΟΣΒΑΣΗ
	CROCE *(σταυροδρόμι)*	1,2 χλμ.	255 μ.	πεζός	Μουσείο τόνου Florio	1 χλμ.	69 μ.	πεζός, αυτοκίνητο

κλίμακα 1/5000

ΓΙΑΤΙ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΣΧΟΛΗ;

Ο επικείμενος κορεσμός του τριτογενούς τομέα, λόγω του **δυσανάλογου όγκου τουριστών** που φιλοξενεί πλέον το νησί, προβλέπεται να λειτουργήσει **καταστρεπτικά**, τόσο για τον τόπο, όσο και τους κατοίκους του.

Η Φαβινιάνα αναπόφευκτα θα γίνει ένας αμιγώς τουριστικός προορισμός, με σχεδόν αποκλειστική την ανάπτυξη και άλλων καταλυμάτων και τουριστικών θέρετρων, **απειλώντας τη βιωσιμότητα του τόπου και αλλοιώνοντας το φυσικό περιβάλλον.**

Στα άμεσα σχέδια του Δήμου, είναι η αποκατάσταση του κάστρου της Santa Caterina και λειτουργία του, πλέον, ως τουριστικό θέρετρο για επιφανείς καλλιτέχνες. Επίσης, το κλείσιμο των φυλακών του Sant Giaccomo, οι οποίες και θα μεταφερθούν δυτικά, στο χώρο των πρώην καταναγκαστικών έργων. Έπειτα, πρόκειται να επισκευαστούν και να λειτουργήσουν ως Μουσείο Εγκλεισμού.

Έχοντας εγκαταλείψει εντελώς την αλιεία τόνου, είναι **κρίσιμο να αποκατασταθεί ο πρωτογενής τομέας** και να ενισχυθεί κάποια από τις ήδη υπάρχουσες δραστηριότητες. **Έχοντας τα θεμέλια της οινικής παράδοσης** και παρατηρώντας την έλλειψη κάποιας μονάδας επεξεργασίας οίνου, καταλήγουμε στη δημιουργία ενός **οινοποιείου** και την ανάπτυξη ενός **αμπελώνα**, ικανού για να καλύψει πλήρως τουλάχιστον τις ανάγκες της νήσου, αλλά και με προοπτικές εξαγωγής του τελικού προϊόντος.

Και ενώ ο οίνος συνδυάζεται πολύ καλά με τα μελλοντικά πλάνα για στροφή στον πολιτισμό και ενδεχομένως και τον αγροτουρισμό, αυτό **δεν επαρκεί**. Για να διασφαλισθεί, λοιπόν, η **επιβίωση** αυτού του εγχειρήματος, πρέπει να δοθούν επιπλέον **κίνητρα** στους μόνιμους κατοίκους να αναπτύξουν αυτήν τη δραστηριότητα. Έτσι, επιλέχθηκε να **συνδυαστεί το οινοποιείο με την εκπαίδευση**, δημιουργώντας μια υπερτοπική Σχολή Αμπελουργίας και Οινοποιίας, η οποία θα φέρει την **τεχνογνωσία** του τόπου και θα διασφαλίζει την **ζωή** και κίνηση στο νησί και τους **χειμερινούς μήνες**.

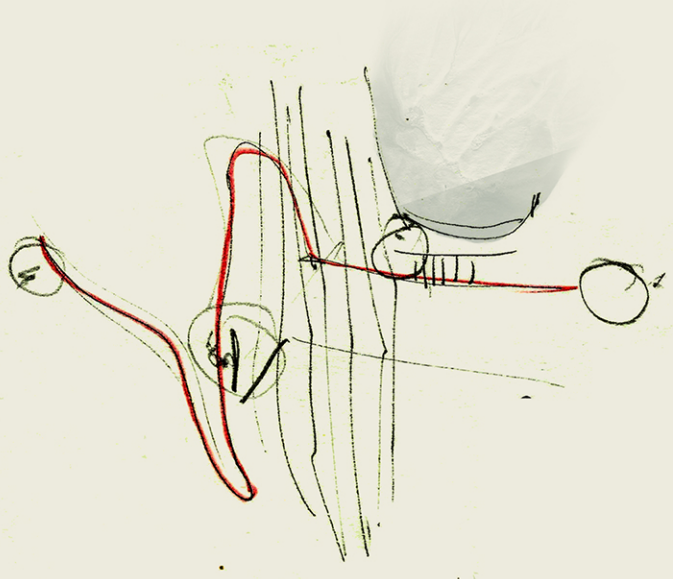

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΛΗΣ:
Δημιουργία "πολιτιστικής διαδρομής"

-ενίσχυση σύνδεσης της πόλης με το κάστρο, το οποίο αποτελεί και φόντο των επεμβάσεων.

-αναφορές στην οινική παραγωγή του νησιού, μέσω χρωμάτων και κατασκευών. Δίδεται έμφαση σε αυτή, ως σημαντικό στοιχείο του πρωτογενούς τομέα, και ως συνδετικός κρίκος με την επέμβασή μας.

-ανάδειξη της ιστορίας και των παραδόσεων (φυλακές - mattanza - οίνος)

-πρόθεση για δημιουργία μιας αφηγηματικής διαδρομής, μέσω **υλικών και θεάσεων.**

-διευκόλυνση της πρόσβασης γύρω από το San Giacomo, το οποίο παραλαβάνει θέση κέντρου.

άποψη από παραλιακό μέτωπο

ΥΛΙΚΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

-ξηρολιθιές: χρησιμοποιούνται για οριοθέτηση ιδιοκτησιών και ως αναλημματικοί τοίχοι.

-πετρόκτιστες κατασκευές από **tuffo**, το ασβεστολιθικό πέτρωμα που εξορύχεται στα ανατολικά του νησιού.

-marranzano: ένα παραδοσιακό επικαλυπτικό υλικό, το οποίο τοποθετείται πάνω από την πέτρα. Έχει μικρή κοκκομετρία και προσφέρει τόσο προστασία στις όψεις, όσο και ομοιόμορφο οπτικό αποτέλεσμα.

-πλακοστρώσεις: επί του παρόντος πραγματοποιούνται έργα ανασυγκρότησης και ασφάλειας στον κεντρικό λιμένα. Η προκήρυξη αφορά σε επισκευή των πλακόστρωτων του λιμανιού με βιομηχανικό δάπεδο 3χιλ., ενώ στον ιστό της πόλης με πλάκες από ηφαιστειακό πέτρωμα, για μεγαλύτερη αντοχή.

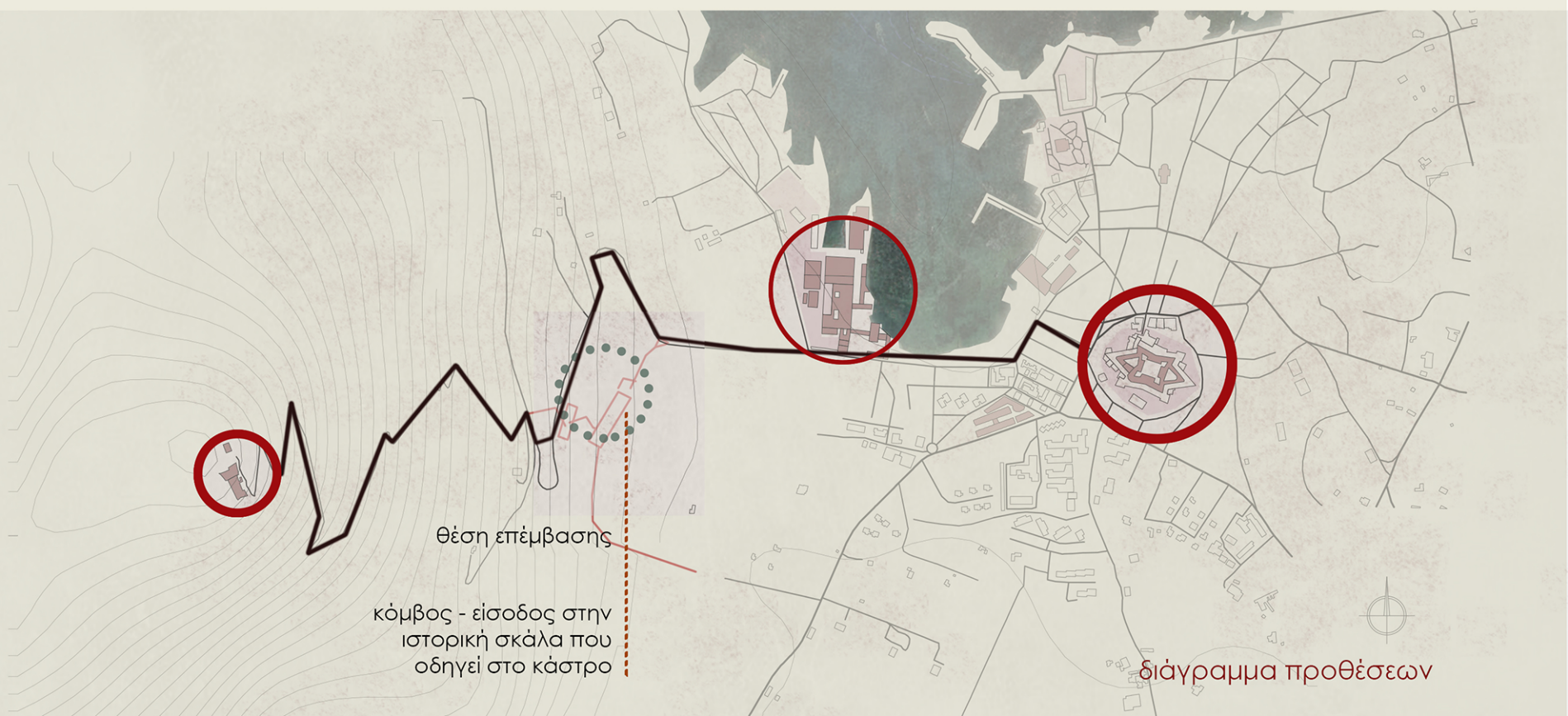

διάγραμμα προθέσεων

ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

ΠΑΛΙΟ ΑΡΣΕΝΑΛΙ

-πρόταση για την αξιοποίηση του παλιού αρσεναλίου, στην ανατολική πλευρά του λιμένα, εξυπηρετώντας πολιτιστικές και άλλες χρήσεις, με σκοπό την εισαγωγή των επισκεπτών στην οινική παράδοση της περιοχής.
-δημιουργία πλατώματος και χώρου στάθμευσης ποδηλάτων, μπροστά από το αρσενάλι.
-διάνοιξη διόδου που το διασχίζει για τη διευκόλυνση της μετάβασης από τον εμπορικό λιμένα, στο χώρο της παραλίας.

ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ

-μια λυόμενη κατασκευή, με κινητά καθίσματα που αποθηκεύονται στη βάση της.
-εν δυνάμει θα χρησιμοποιηθεί σαν χώρος προβολών και εκδηλώσεων, σε άμεση επαφή με τη θάλασσα και με φόντο το πρώην εργοστάσιο τόνου.

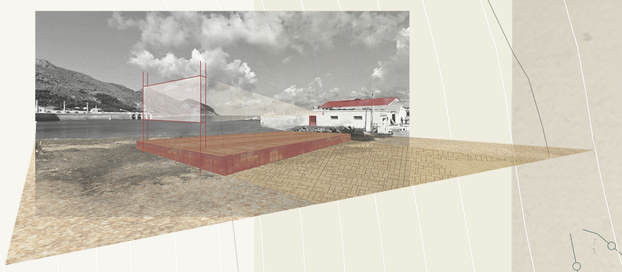

ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

-αποκατάσταση παραλίας και υφιστάμενης προβλήτας.
-δημιουργία ποδηλατόδρομου προς εξυπηρέτηση της ήδη διαδεδομένης του χρήσης στο νησί.
-δημιουργία πεζόδρομου με πλάκες από tuffo, αντικαθιστώντας τον παλιό, και κατεστραμμένο από τη χρήση και την αλμύρα, δρόμο.
-επέμβαση στις όψεις: ενίσχυση της ταυτότητας μέσω του χρώματος.

ΠΛΑΤΕΙΑ - ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΝΟΥ FLORIO

-αποκατάσταση και ανάδειξη της πλατείας και του κτιρίου του παλιού εργοστασίου.
-χώρος στάθμευσης ποδηλάτων.
-σύνδεση με τον καινούριο, παραλιακό πεζόδρομο.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΤΙΡΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

-η είσοδος για το κοινό στη νέα εγκατάσταση θα πραγματοποιείται από τον αυτοκινητόδρομο στα δυτικά, όπου θα υπάρχει χώρος στάθμευσης.
-το σημείο εκείνο βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με το δρόμο, αποτελώντας ένα belvedere και προσφέροντας αδιάσπαστη θέα σε όλη την ανατολική πλευρά του νησιού.
-παράλληλα θα ενισχυθεί το πέρασμα των πεζών προς την είσοδο της αναβατικής πορίας προς το κάστρο.

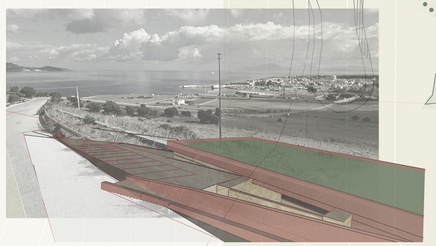

ΦΡΟΥΡΙΟ SANTA CATERINA

-ΕΧΡΟ αγροτικών προϊόντων, παραγόμενων από ντόπιους παραγωγούς, καθώς και τη Σχολή, τα οποία θα εκτίθονται και θα αποτελούν μέρος του αφηγήματος του νέου κτιριολογικού προγράμματος του φρουρίου.
Η προκειμένη αίθουσα αποτελούσε τον ξενώνα των αξιωματικών κατά τον 16ο αι.

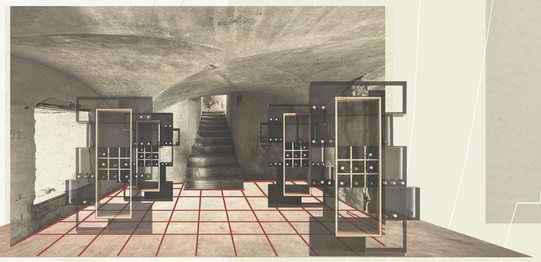

κλίμακα 1/2000

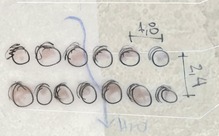

τοποθέτηση ριζών
-διάμετρος φυτού: 90 εκ. max
-απόσταση φυτών: 1.8 μ.
-απόσταση σειρών: 2.4 μ.
-παράλληλα με τη φυσική κλίση του εδάφους

-για την ελαχιστοποίηση της διάβρωσης του εδάφους που οφείλεται στην αποστράγγιση του νερού.

Ο βασικός **στόχος** της συγκεκριμένης καλλιέργειας είναι η παραγωγή κρασιών υψηλής ποιότητας, με σταφύλια τόσο από τον συγκεκριμένο αμπελώνα, όσο και από τον υφιστάμενο αμπελώνα στα νότια του νησιού. Παράλληλα δίνεται η δυνατότητα για έρευνα και ανάπτυξη νέων και ενίσχυση των γηγενών ποικιλιών.

Χαρακτηριστικά:

- απόσταση από τη θάλασσα: 1000μ.
- έκταση: 50στρ.
- ανατολικός προσανατολισμός
- υψόμετρο: 20-40μ.
- φάση παραγωγής: Μάρτιος - Οκτώβριος
- ασβεστιτικό έδαφος
- οι ξερολιθιές οριοθετούν τον αμπελώνα

-DRY FARMING: καλλιέργεια που δεν απαιτεί εντατική άρδευση

κατασκευές συλλογής ομβρίων υδάτων και αποθήκευσης εργαλείων

-για τις περιόδους έντονης ξηρασίας και ακραίων καιρικών φαινομένων
-καταφύγιο πτηνών: οι φυσικοί εχθροί παράσιτων και τρωκτικών

κλίμακα 1/1000

Ο υφιστάμενος Αμπελώνας του Firriato: ο μοναδικός αμπελώνας των Αιγάδων Νήσων

έτος ίδρυσης: 2009

Χαρακτηριστικά:

- απόσταση από τη θάλασσα: 10μ.
- έκταση: 50στρ.
- νότιος προσανατολισμός
- υψόμετρο: 0μ.
- φάση παραγωγής: Μάρτιος - Οκτώβριος
- ασβεστιτικό έδαφος: η υψηλή συγκέντρωση ασβεστόλιθου στο έδαφος δίνει στα κρασιά ιδιαίτερη γεύση και μακροζωία.
-άνεμος Ponente: θαλασσινός άνεμος του νότου. Συμβάλλει στην καταπολέμιση της υγρασίας και λειτουργεί ως εντομοαπωθητικό.
- οι ξερολιθιές οριοθετούν τον αμπελώνα

-γηγενείς ποικιλίες:
ερυθρό κρασί: Nero d'Avola, Perricone,
λευκό κρασί: Catarratto, Grillo, Zibibbo

-**φαινόμενο του «θαλάσσιου αερολύματος»**:
τα αμπέλια βρέχονται με νεροποιημένο θαλασσινό νερό. Αυτό συμβάλλει στην επισήμανση της ιδιαιτερότητας της χρωματικής παλέτας των τσαμπιών, αλλά συγχρόνως, λόγω του αλατιού, προκαλεί ελαφρά εγκαύματα στα φύλλα.

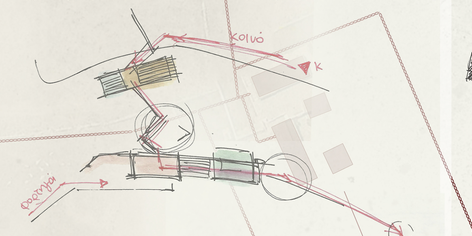

" Ο πολιτιστικός ρόλος του οινοποιείου είναι πολύ σημαντικός γιατί αποτελεί κατά κάποιο τρόπο το σύνδεσμο της υπαίθρου με τον αστικό πολιτισμό."

Μ. Μπουτάρης

Η κτιριακή δομή βρίσκεται ανατολικά του αμπελώνα και αναπτύσσεται σε δύο "πτέρυγες". Το δυτικό κτίριο "εισόδου", το οποίο είναι πιο εύκολα προσβάσιμο από επισκέπτες, και τον ανατολικό κτιριακό όγκο, στον οποίο λειτουργεί το οινοποιείο και η Σχολή Αμπελουργίας - Οινοποίιας.

Κεντρική ιδέα του κτιριολογικού προγράμματος ήταν η σύνδεση της θεωρητικής οπτικής της εκπαίδευσης με την πρακτική άσκηση και την εφαρμογή πλέον των γνώσεων στο πεδίο. Η διαχείριση του οινοποιείου θα γίνεται κατά βάση από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, εκπαιδευόμενους και συμμετέχοντες στα βραχεία προγράμματα και σεμινάρια Οινοποιίας.

Δίνεται έμφαση και στην επισκεψιμότητα των χώρων του οινοποιείου, με τρόπο που να μην παρεμποδίζεται η διαδικασία της οινοποίησης ή της εκπαίδευσης, αλλά και ώστε να είναι εφικτή η διοργάνωση προγραμματισμένων εκδηλώσεων τόσο στο εσωτερικό του κτιρίου, όσο και στους υπαιθρίους χώρους του, όπως το ανοιχτό θέατρο.

Έτσι, οι επισκέπτες θα μπορούν να παρακολουθήσουν εκδηλώσεις, αλλά και τη διαδικασία της έρευνας - τα ίδια τα εργαστήρια γίνονται εκθεσιακοί χώροι-.

Κύριες κατευθύνσεις κατά τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό αποτέλεσαν η προσαρμογή στο φυσικό περιβάλλον, η κλίμακα της τοπικής αρχιτεκτονικής και το ιστορικό υπόβαθρο της νήσου.

ΥΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΩΝ

-tuffo: ως δομικός λίθος

-επικαλύψεις με marranzano

-κόκκινος έγχρωμος σοβάς: συμβολικός χαρακτήρας

-μωσαϊκό: δάπεδα εσωτερικών χώρων

-πλάκες travertino: δάπεδα εξωτερικών χώρων

-μεταλλικά στοιχεία στεγάστρων και λεπτομερειών από corten.

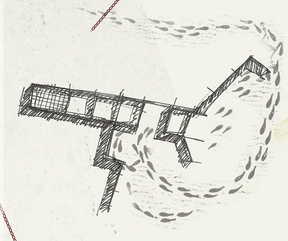

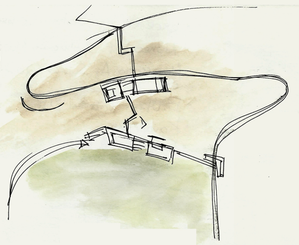

εννοιολογική συνοχή

τριτογενής τομέας ~ κτήριο εισόδου

δευτερογενής τομέας ~ οινοποιείο

πρωτογενής τομέας ~ αμπέλια

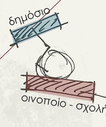

-αφορμή από την παραδοσική τεχνική διαμόρφωσης των διχτύων της *mattanza*.

διπλή λειτουργία: ερευνητικό και εκθεσιακό κέντρο (δημοσιοποίση της έρευνας, μέσω εκθέσεων και δραστηριοτήτων, ανοιχτές στο κοινό)

διάλογος τοπίου - κτιρίου: ως συμβολισμός του ενδιάμεσου φυσικού εδάφους και της καλλιεργήσιμης γης

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ
ΚΤΙΡΙΟ ΕΙΣΟΔΟΥ

ΘΕΣΗ: είσοδος στο μονοπάτι ανάβασης προς το φρούριο

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

-δημιουργία κόμβου - σημείου μετάβασης από το συγκρότημα στον λόφο Santa Caterina

-ανάδειξη της σχέσης βράχου - θάλασσας

-ένταξη στο τοπίο

-κτίριο που συγκεντρώνει τις πιο δημόσιες λειτουργίες

-οι προσβάσεις και μεταβάσεις από ανοιχτούς σε κλειστούς χώρους γίνονται πάντα μέσω ημιυπαίθριων χώρων

-σημεία εκτόνωσης με πανοραμική θέα

-προώθηση προϊόντων (τριτογενής τομέας)

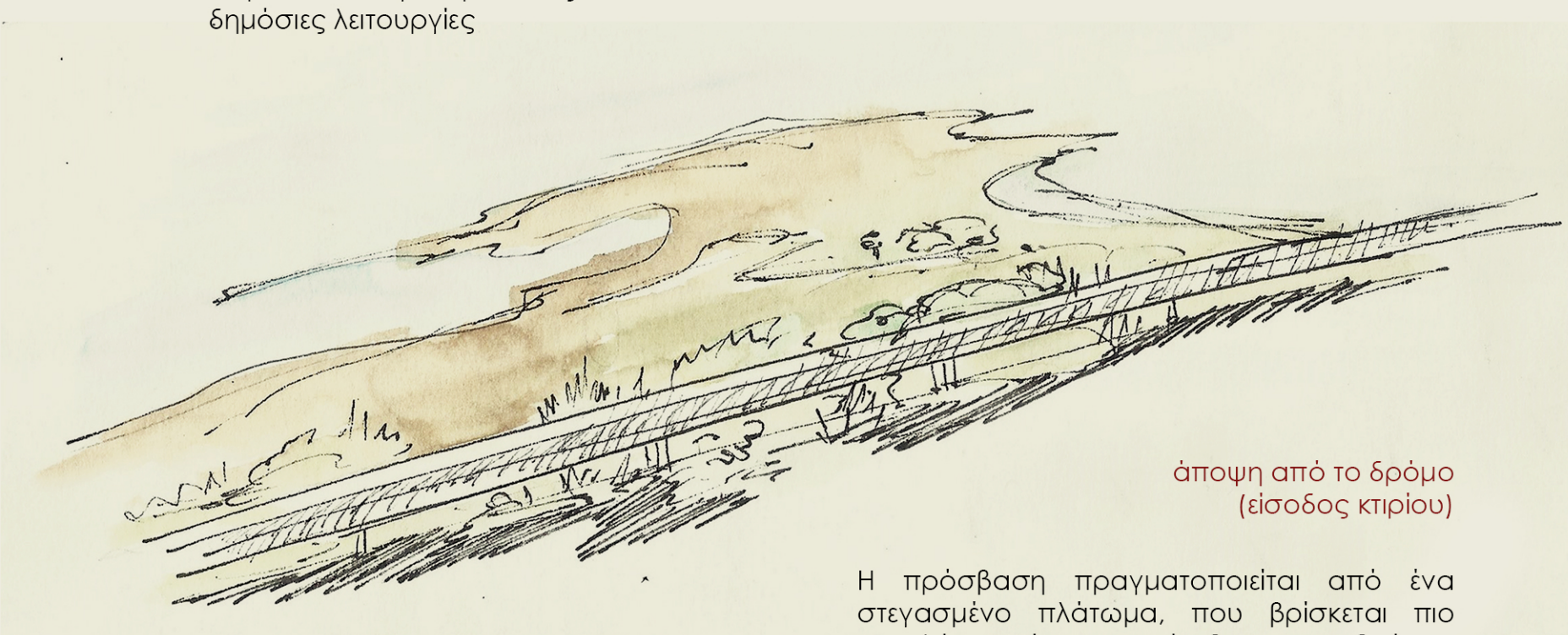

άποψη από το δρόμο
(είσοδος κτιρίου)

Η πρόσβαση πραγματοποιείται από ένα στεγασμένο πλάτωμα, που βρίσκεται πιο χαμηλά από το επίπεδο του δρόμου (κατάβαση με ράμπα).

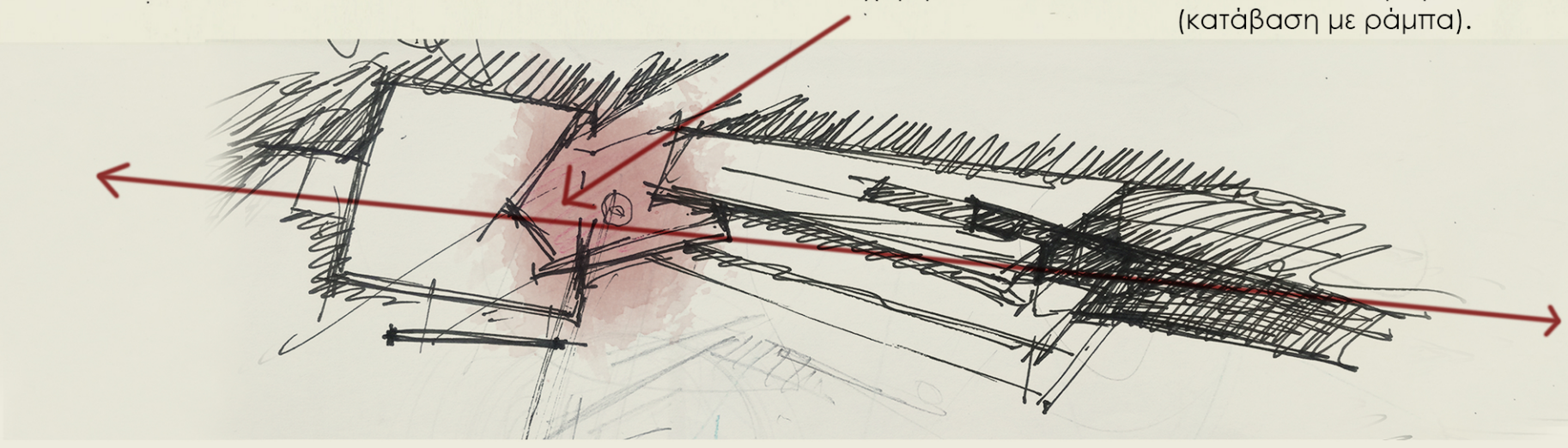

σκαρίφημα αρχικής ιδέας

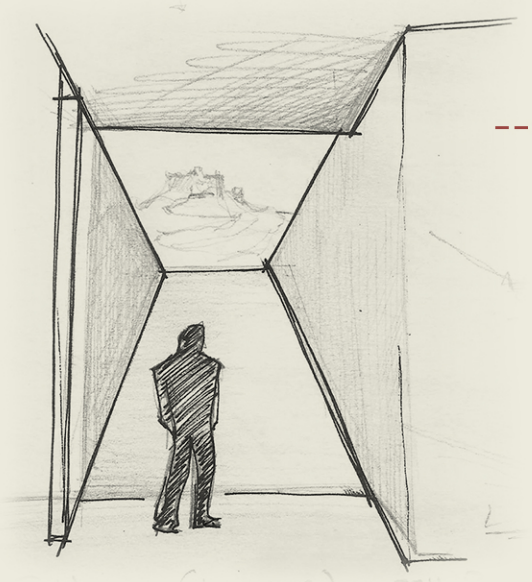

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- αμφιθέατρο	204
- wc	16
- εκθεσιακός χώρος / προώθηση προϊόντων	206
- εστιατόριο	226
-χώρος καθισμάτων	155
-κουζίνα	45
-wc	14
-βοηθητικοί χώροι	12
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΟΜΗΣΗ (+κυκλοφορία)	855 τ.μ.

διάγραμμα ανοιχτού - κλειστού

διάγραμμα κινήσεων

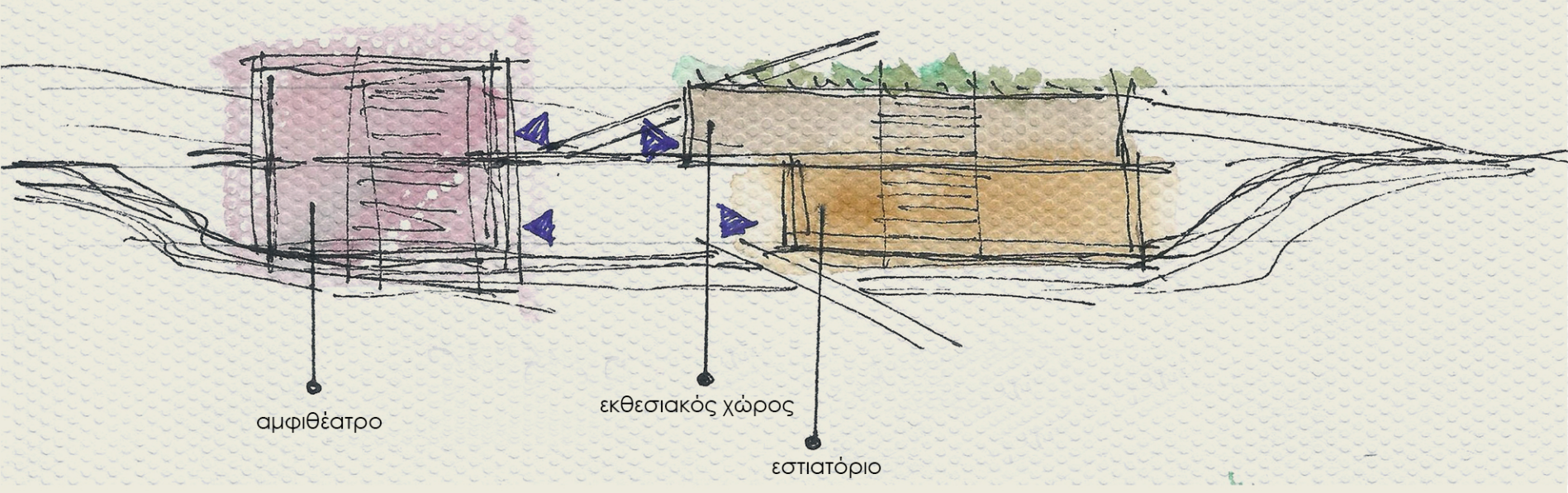

διάγραμμα χρήσεων

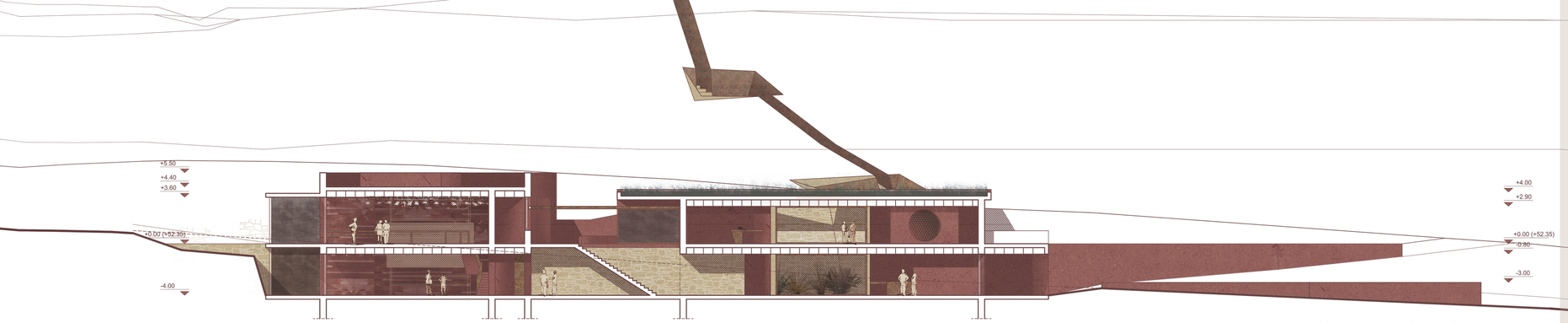

διαμήκης τομή κτιρίου εισόδου
κλίμακα 1/200

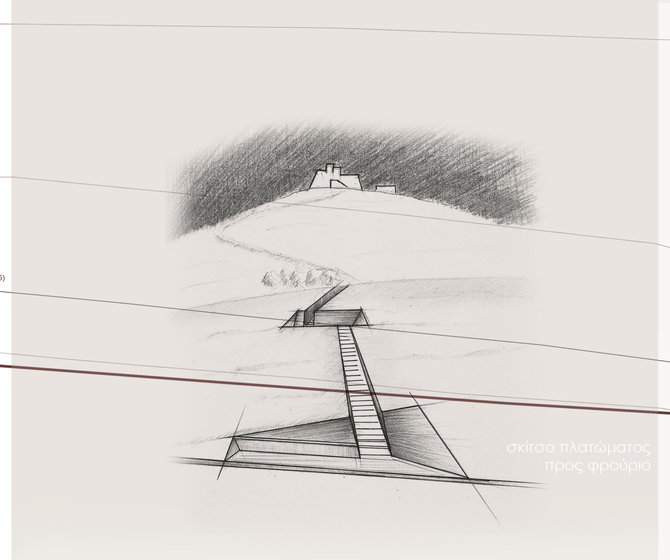

σκίτσο πλατώματος
προς φρούριο

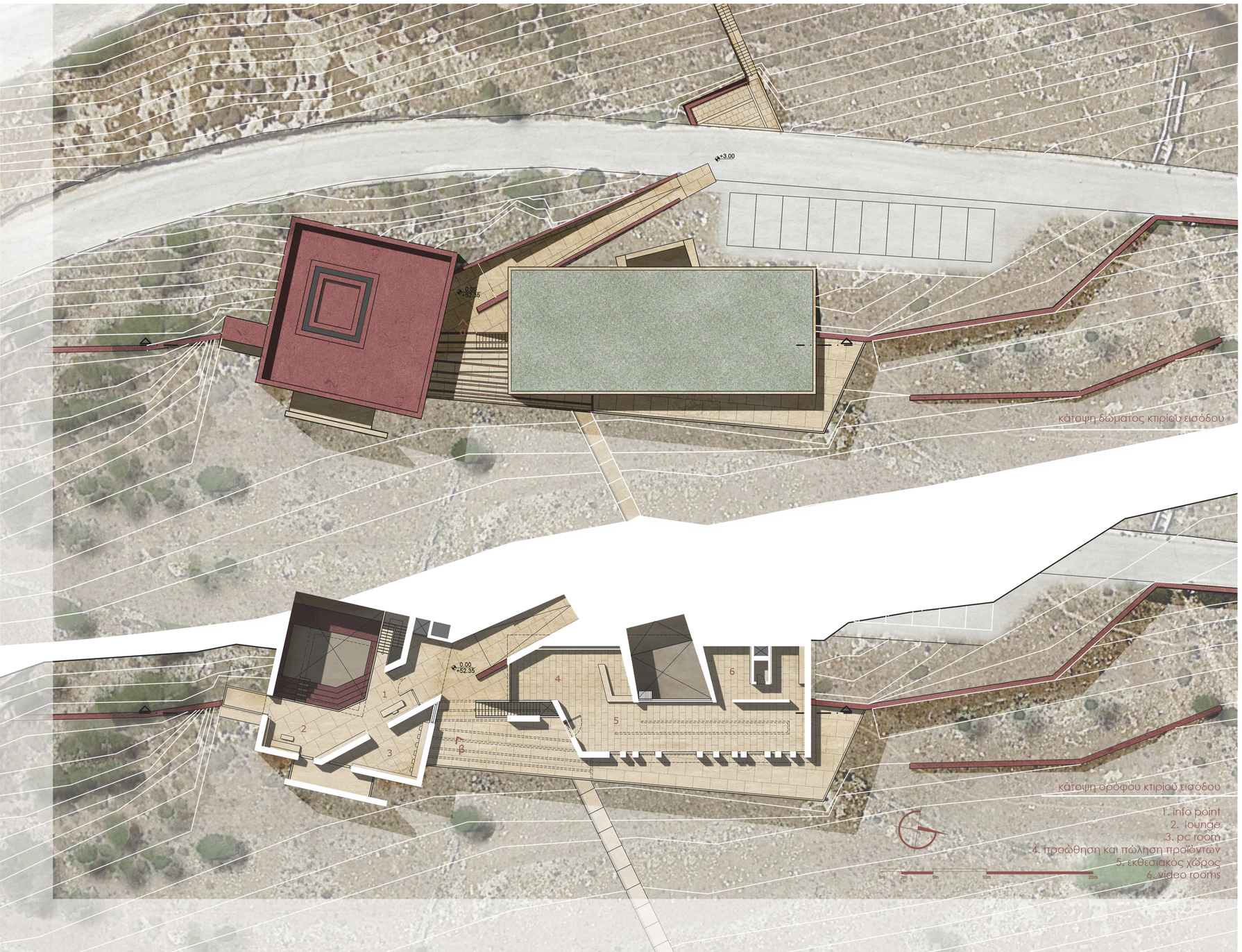

κάτοψη δώματος κτιρίου εισόδου

κάτοψη ορόφου κτιρίου εισόδου

1. info point
2. lounge
3. pc room
4. προώθηση και πώληση προϊόντων
5. εκθεσιακός χώρος
6. video rooms

α. πλάτωμα εισόδου

β. ημιυπαίθριος ισογείου

γ. ημιυπαίθριος εστιατορίου

δ. αμφιθέατρο

κάτοψη ισογείου κτιρίου εισόδου

1. αμφιθέατρο
2. bar
3. wc
4. αποδυτήρια
5. εστιατόριο
6. κουζίνα

κάτοψη 2ου ορόφου οινοποιείου

1. event room

διαμήκης τομή
κλίμακα 1/200

0m 2m 5m 10m 20m

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΩΝ
a place for culture, training and tasting

-ανάλογα με το είδος του κρασιού
-κυρίως γραμμική ανάπτυξη
-ισοβαρική διάταξη
-ωρίμανση: βυθισμένη στο έδαφος

ΓΡΑΜΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1.παραλαβή πρώτης ύλης

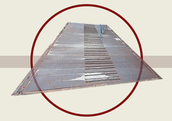
2. αξονική ζυγαριά (γεφυροπλάστιγγα)

3. σπαστήρας και εκραγισμός

λευκή οινοποίηση

4λ. πιεστήριο

5λ. απολάσπωση

6λ. ζύμωση

7λ. ωρίμανση

8λ. εμφιάλωση

9λ. μεταφορά έτοιμου προϊόντος

ερυθρά οινοποίηση

4ε. εκχύλιση

5ε. πιεστήριο

6ε. ζύμωση

7ε. οινοποιητές & δεξαμενές ψύξης

8ε. ωρίμανση

9ε. εμφιάλωση

10ε. παλαίωση

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

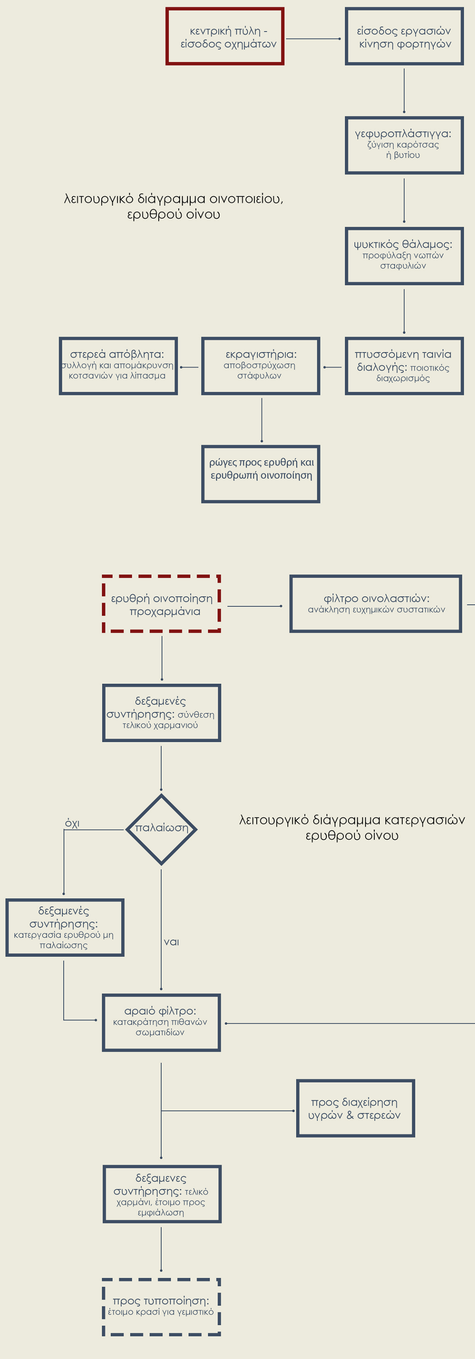

λειτουργικό διάγραμμα οινοποιείου, ερυθρού οίνου

λειτουργικό διάγραμμα κατεργασιών ερυθρού οίνου

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΩΡΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ

για 50στρ. αμπελώνα
~ 11.700 ρίζες:

32.5 τn σταφύλι (65% απόδοση*) → 9 τn κρασί (30% απόδοση) → 12.000 μπουκάλια

*οι αποδόσεις υπολογίζονται ανάλογα με τις αντίστοιχες αποδόσεις του αμπελώνα Firriato, καθώς εξαρτώνται από την ποικιλία σταφυλιών, τις κλιματολογικές συνθήκες και το έδαφος.

Το οινοποιείο θα αναλαμβάνει τα 50στρ. της νέας καλλιέργειας, καθώς και τα 50 στρ. του υφιστάμενου αμπελώνα Firriato.

Επομένως, για 65 τόνους σταφύλι προκύπτει ανάγκη καθαρών χώρων περί τα 730 τ.μ., τα οποία κατανέμονται ως εξής:

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

(οινοποιείο)

-ψυκτικός θάλαμος	73
-κουζίνα προσωπικού	16
-αποδυτήρια/λουτρά	30
-Η/Μ	47
-διοίκηση	36
-αίθουσα συνελεύσεων	50
-υποδοχή	20
-εκραγιστήριο-αποθετήριο	20
-πιεστήριο	20
-δεξαμενές εκχύλισης, απολάσπωσης και ψύξης	85
-δεξαμενες ζύμωσης	80
-εμφιάλωση	58
-χημείο	15
-αποθήκευση	72
-ωρίμανση	50
-παλαίωση	25
-tasting room	30
-αίθουσα ελέγχου	20
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΟΜΗΣΗ	747
(+κοινόχρηστοι χώροι, κυκλοφορία)	1004 τ.μ.

(σχολής)

-αναγνωστήριο	25
-εργαστήρια	45
-γραφεία, διοίκηση	40
-αίθουσες	100
-λουτρά	17
-workshops	80
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΟΜΗΣΗ (+κυκλοφορία)	425 τ.μ.
-κυλικείο	20 τ.μ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σχολή Αμπελουργίας και Οινοποιίας
(~40 εκπαιδευόμενοι / 2ετη)

-οινοποίηση
-διαχείριση αμπελώνα
-αροντίβα αμπελιού
-γνωριμία με το οινοποιείο
-συγγραφή οινολογικών θεμάτων
-γευσιγνωσία
-πρακτική άσκηση

Θερινά Σεμινάρια
(~15εκπαιδευόμενοι / 2-3 εβδομάδες)

-wine studies: οινοποίηση, διαχείριση αμπελώνα
-αμπελουργία & τεχνολογία οίνου
-ανολογία
-ανάλυση & παρασκευή οίνου
-γευσιγνωσία

διαχείριση οινοποιείου

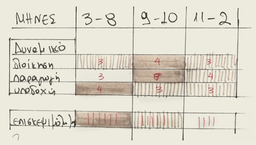

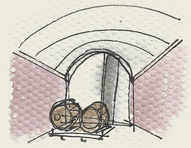

-χώρος ωρίμανσης: σταθερή 16-17°C θερμοκρασία και ~85% υγρασία
-θόλος: βέλτιστη κατανομή θερμοκρασίας και αέρα
-βιομηχανικό δάπεδο για εύκολο καθαρισμό

-πρόταση σχεδιασμού και προτυποποίησης συσκευασιών, για την εμφιάλωση της νέας παραγωγής, εμπνευσμένη από την ίδια την καλλιέργεια.

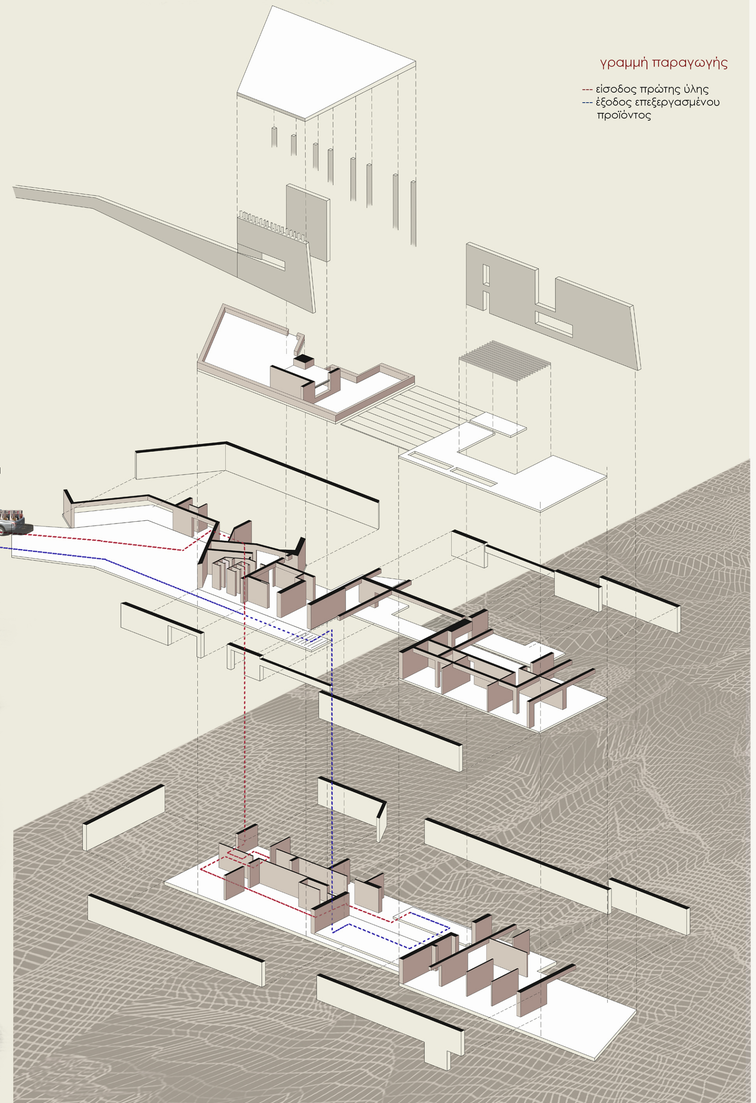

γραμμή παραγωγής
--- είσοδος πρώτης ύλης
--- έξοδος επεξεργασμένου προϊόντος

περίπατος στο χώρο των δεξαμενών
-γεφύρωση μεταξύ παραγωγικής και εκπαιδευτικής διαδικασίας

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ
ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ

ΘΕΣΗ: όριο βραχώδους εδάφους και καλλιεργήσιμων εκτάσεων

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

-εκμετάλλευση της μορφολογίας και φυσικής κλίσης του εδάφους

-ένταξη στο τοπίο

-κτίριο που συγκεντρώνει τις λειτουργίες της σχολής και του οινοποιείου

→

-οι χώροι οινοποίησης βρίσκονται στο υπόγειο, όπου και οι συνθήκες είναι κατάλληλες για την βέλτιστη ωρίμανση του οίνου

-σημεία εκτόνωσης με πανοραμική θέα

-παραγωγή, ωρίμανση και εμφιάλωση του κρασιού (δευτερογενής τομέας παραγωγής)

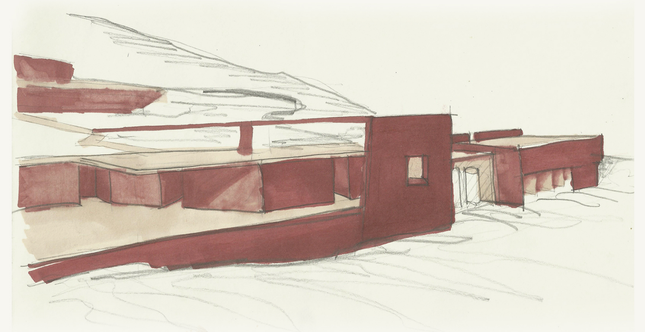

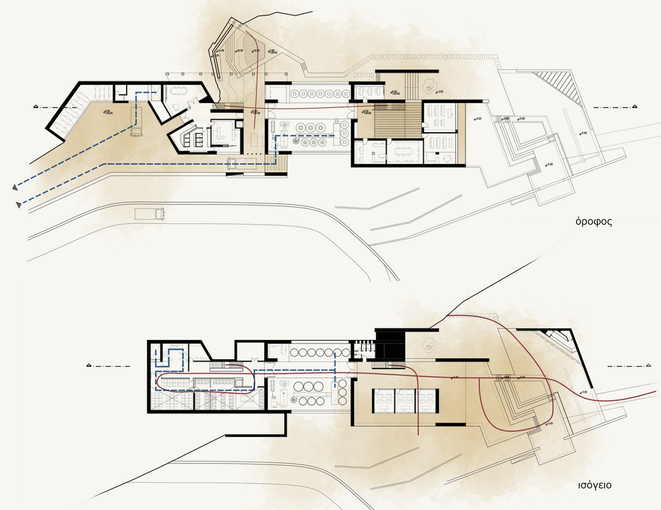

διάγραμμα ανοιχτού - κλειστού
ανοιχτοί χώροι

διαδρομή παραγωγής # επισκέπτη
--- κίνηση επισκεπτών
--- διαδρομή παραγωγής

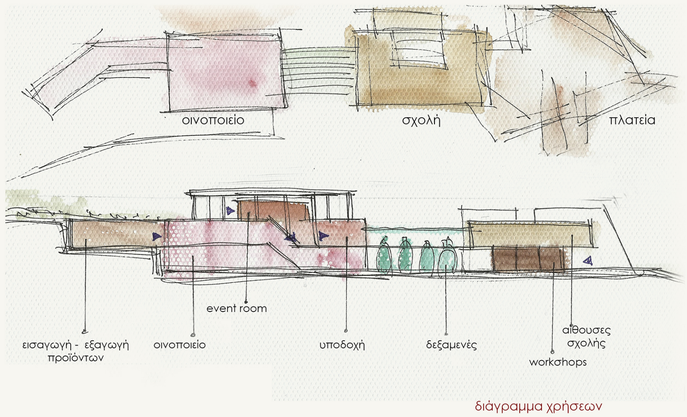

διάγραμμα χρήσεων

ε. ημιυπαίθριος αιθουσών

στ. δεξαμενές

ζ. υποδοχή οινοποιείου

είσοδος στο οινοποιείο από την πόλη

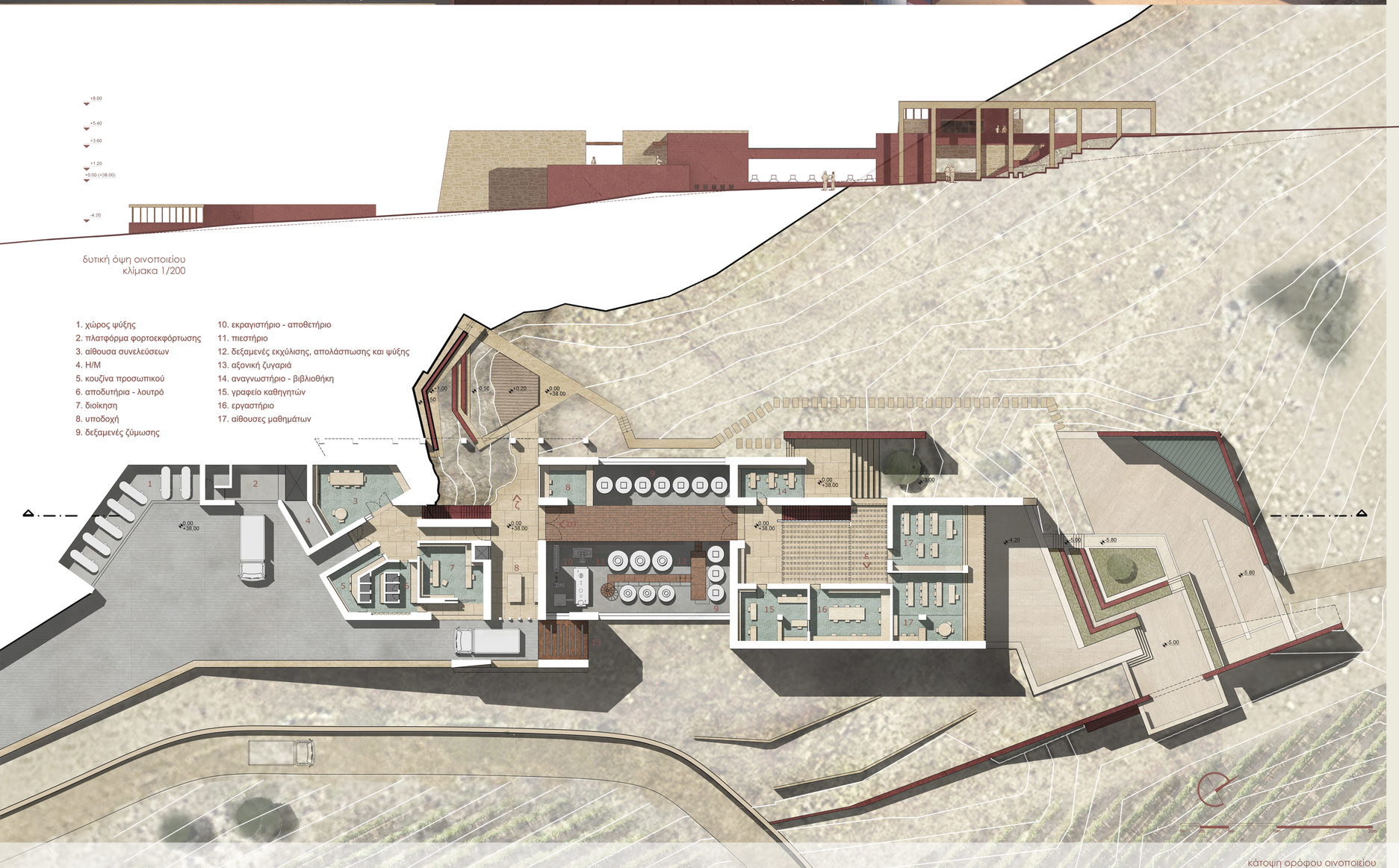

δυτική όψη οινοποιείου
κλίμακα 1/200

κάτοψη ορόφου οινοποιείου

άποψη από το οινοποιείο

σκαρίφημα αρχικής ιδέας για την πλατεία

κυλικείο

Η είσοδος στο οινοποιείο, από την πλευρά της πόλης, γίνεται από μία **πλατεία** που **διαμορφώνεται σε διαφορετικά επίπεδα**, για την καλύτερη προσαρμογή στο έδαφος. Στην πλατεία γίνεται η εκτόνωση των workshops της σχολής και υπάρχει κυλικείο για την εξυπηρέτηση των φοιτητών. Κάτω από τμήμα της πλατείας υπάρχει χώρος φύλαξης για εργαλεία που χρησιμοποιούνται στον αμπελώνα.

tasting room - ωρίμανση

+5.50
+3.60
+0.00 (+52.35)
-0.80
-4.00
+4.00
+0.00 (+52.35)
-3.00
+8.00
+5.40
+4.20
+3.60
+0.00 (+38.00)
-2.30
-4.20
-5.80

ανατολική όψη

+8.00
+5.40
+4.20
+3.60
+0.00 (+38.00)
-2.30
-4.20
-5.80

δυτική όψη οινοποιείου

1. ανελκυστήρας πλατφόρμας φορτοεκφόρτωσης
2. εμφιάλωση
3. χημείο
4. αποθήκευση φιαλών
5. παλαίωση
6. ωρίμανση
7. αίθουσα γευσιγνωσίας
8. Η/Μ
9. αίθουσα ελέγχου
10. wc
11. workshop
12. κυλικείο
13. στάθμευση ποδηλάτων

-1.20
-5.00
-5.80
-5.80
-5.00

0m 2m 5m 10m 20m

κάτοψη ισογείου οινοποιείου

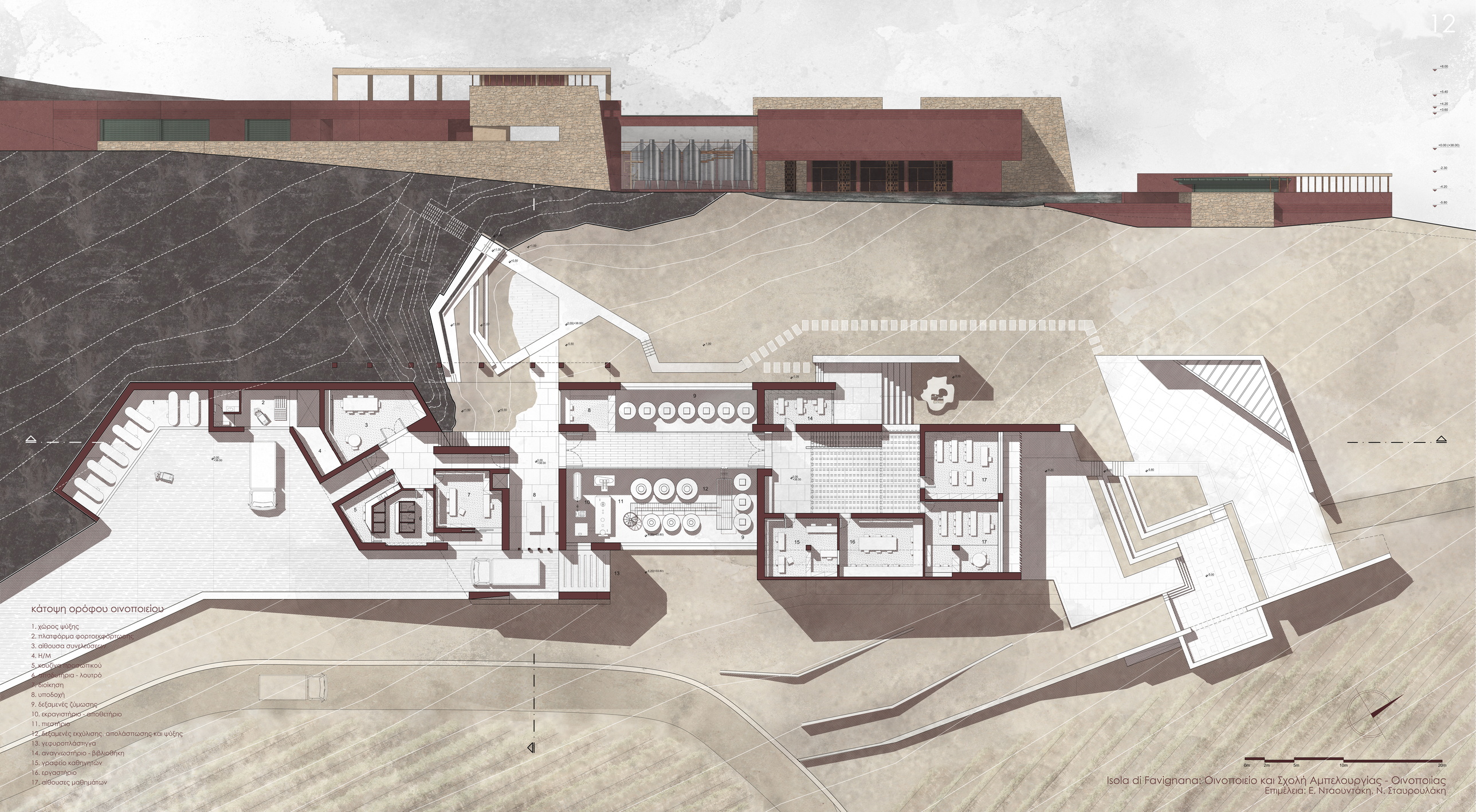

κάτοψη ορόφου οινοποιείου

1. χώρος ψύξης
2. πλατφόρμα φορτοεκφόρτωσης
3. αίθουσα συνελεύσεων
4. Η/Μ
5. κουζίνα - εστιατόριο
6. αποδυτήρια - λουτρό
7. διοίκηση
8. υποδοχή
9. δεξαμενές ζύμωσης
10. εκραγιστήριο - αποθετήριο
11. πιεστήριο
12. δεξαμενές εκχύλισης, απολάσπωσης και ψύξης
13. γεφυροπλάσπιγγα
14. αναγνωστήριο - βιβλιοθήκη
15. γραφεία καθηγητών
16. εργαστήριο
17. αίθουσες μαθημάτων

Isola di Favignana: Οινοποιείο και Σχολή Αμπελουργίας - Οινοποιίας
Επιμέλεια: Ε. Νταουντάκη, Ν. Σταυρουλάκη

